

# Zabor bilketa, atez-ate.

*Erraustegirik ez!!*



**Zabor bilketa eredia**  
Modelo de recogida de basuras



## Zabor bilketa, atez-ate. Erraustegirik ez!!

Hondakin kopuruak gora egin du azken urteetan, daukagun ekoizpen eta kontsumo ereduaren ondorioz. Kontsumitzen dugunaren zati handi bat erabilera batekoa da eta segituan zabor bihurtzen da. Gaur egun zaborrarekin dugun arazoa honen ondorioa da. Pertsona bakoitzeko sortzen den hondakin kopurua izugarria da.

Instituzioek ez dute ezer egiten ekoizpen eta kontsumo eredu honen aurka. Zabor bilketaren inguruan planteatzen duten aukera bakarra erraustetarena da. Horrela zaborra desagertzen dela esaten digute, gainera, energia ekoiztuz; baina zaborra ez da erraustegietan desagertzen, errauts toxiko bilakatzen da. 400 milioi euro kostatuko den erraustegiaren benetako arazoia negozio izugarria dela da.

Hondakin hauek orain dela gutxi arte ez ziren birziklatzen. Zorionez azken urteetan jendea kontzienteago da eta birziklatzen ikasi du. Baina ez denek, oraindik badago birziklatzea aukeratu daitekeen zerbait dela uste duen jenderik. Birziklatzea derrigorrezkoa da, erreketara produktu kimikoak isurtzeko eskubiderik ez dugun bezala. Hau berandu baino lehen egin beharrekoa da, ingurumena eta osasunagatik.



### 1. Zabor bilketa eredu ezberdinak daude, baina denak ez dira eraginkorrak



Zaborra biltzeko modu ezberdinak daude baina denek ez dute emaitza eraginkorrik ematen. Gaur egun ia Gipuzkoa osoan zabaldua dagoen eredu 4 kontenedorekoa da (papera, beira, edukiontziak eta gainontzeko hondakinak edo errefusa). Eredu honek hondakinen % 28 inguru birziklatzen du, zabortegietara hondakin bolumen handiak igorritik, materia organikoa barne, honek dakartzan arazoekin (usain txarrak, ur zikinak,...).

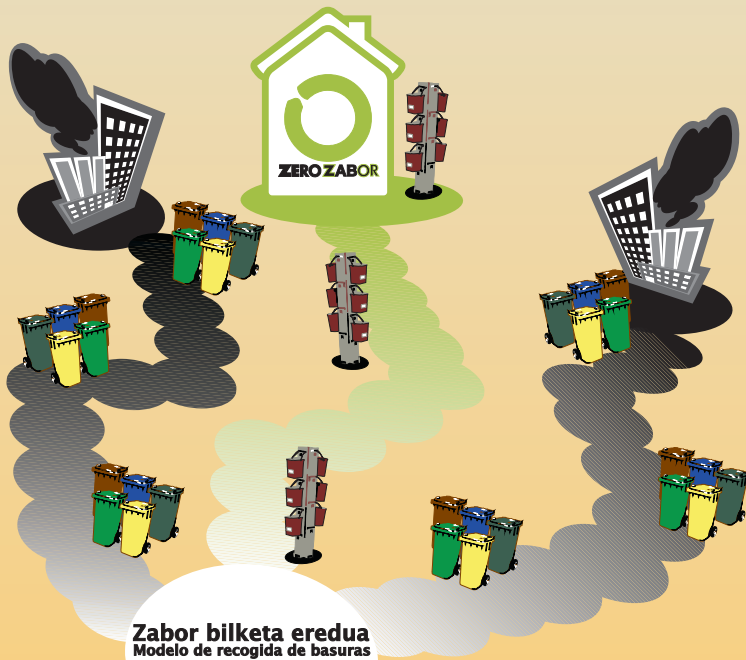
Beste eredu bat 5. kontenedorea jartzea da. Edukiontzi berri honek materia organikoa soilik jasoko luke, organikoa eta errefusa bereiziz. Horrela, organikoa konpost bihurtzen da eta zabortegietara zabor "garbiagoa" eta bolumen txikiagoa eramango litzateke. Sistema honen arrakasta herritarren borondateak baldintzatzen du, hondakinak 5 edukiontzi ezberdinetan banatu eta birziklatzea aukerakoa baita. Sistema hau dagoen herrietan 4 edukiontzirekin birziklatzen dena baino zertxobait gehiago birziklatzen da, %35 arte.

Eta azkenik, atez ateko zabor bilketa dago. Sistema honek ere hondakinak 5 zatitan banatzen ditu, baina kaleko kontenedoretara atera beharrean, etxe bakoitzeko zaborra indibidualki jasotzen da. 5 kontenedoreko sistemak %35 birziklatzen badu, atez atekoak bikoitza baino gehiago birziklatzen du (Usurbilen %82, EEBBko San Frantziskon %70).

## 2. Zertan datza atez ateko zabor bilketa sistemak?

Atez ateko sistemaren helburu nagusia "zero waste" edo zero zabor da, hau da, hondakinen %100 birziklatzea. Helburu honetara ahalik eta gehien iristeko hondakinak 5 zatitan banatzen ditu eta etxe bakoitzeko zaborra individualki jasotzen du, baina zaborraren bereizketa ez bada egoki egin ez da biltzen. Horrela, herritarrari zaborra bereizteko obligazioa ezartzen zaio eta emaitzak asko hobetzen dira. Asteko egun bakoitzean frakzio bat biltzen da. Adibidez, Usurbilen materia organikoa hiru egunetan, edukiontziak bitan eta papera, eta birziklatzen ez den zaborra bakoitza asteko egun batean; sistema herri bakoitzeko beharretara egokitzen da. Hala ere, emergentzia gune bat ezartzen da ohiko kontenedoreekin, ezarrita dauden egunetatik edo ordute-giz kanpo hondakinak bertan utzi ahal izateko. Gehiago birziklatzea, "zero waste" helburura iristea eta zabortegien beharrik ez izatea posible izango litzateke sistema hobetu eta material mota gehiagoren birziklapenean inbertituko balitz.

Bestalde, norberak sortutako hondakin organikoak norberak kudeatu ahal izateko, autokonpostaje programa bat ezartzen da lur zati txikiena duenari ere eskaintzen zaiona (lorategia, baratzea, baserria). Horrela autokonpostajea egiten dutenek, gainontzeko hondakinak soilik atera behar izaten dituzte eta gainera kalitate handiko ongarri ekologikoa lortzen dute beraien erabilerrako.



## Zabor bilketa, atez-ate. Erraustegirik ez!!

### 3. Atez atekoaren emaitzak

Urtebete pasa da jada Usurbilen atez ateko zabor bilketa ezarri zenetik eta datuak ikusgarriak dira. Herritarrek sortzen duten hondakinen %82 inguru birziklatzen dute eta zabortegira bidaltzen duten %18 zabor garbia da: ez du materia organikorik beraz ez dago usainik, ur zikinik, ...

Sistema berri honen beste onuretako bat sortzen dituen lanpostuak dira. Aurreikuspenen arabera, atez atekoa Gipuzkoa osora zabalduko balitz, gaur egun lan honetan ari diren langileei beste 477 gehitu beharko lirateke.

Materia organikoa bereiztuta jasotzeaz gain, lehendik ere bereizten ziren gaien birziklatzeak gora egin du, ia kopurua bikoiztuz. Beste datu esanguratsu bat hondakin kopuruaren gutxitzea da, tona kopuruak behera egin baitu. Jendeak hondakinak gutxitzeko egin duen ahalegina islatzen dute datuek. Gipuzkoan 2009an jasotako zabor kopuruak %6 egin du behera eta Bizkaian ere beherazko joera sumatzen da. Hala ere, nabarmenena, Usurbilen atez ateko zabor bilketaren ondorioz eman den hondakin kopuruaren beherakada da:

#### ZABOR BILKETA

#### UZTAILA 2008

#### UZTAILA 2009

Organikoa .....	%0	%25,2
Autokonpost .....	%0,3	%8,4
Beira .....	%9,8	%14,7
Papera .....	%9,6	%13,1
Ontziak .....	%4,3	%7
Besteak .....	%7	%12,1
Errefusa* .....	%69	%19,4

**GUZTIRA 2008 (4 edukiontzirekin): 239.501 t.**

**GUZTIRA 2009 (atez ateko zabor bilketarekin): 161.204 t.**

\* Zabortegira doan kopurua.

## 4. Erraustegiaren arrazoiak ezkutatu nahian

Atez atekoa zalantzan jartzen dutenek erraustegiaren beharra defendatzen dute. Nahitaezkoa omen da zabortegiaren arazoari aurre egiteko. Atez ate sistemak duen zabortegi beharra erabiltzen dute argudio gisa. Atez atekoak zabortegiak behar ditu, baldin eta "zero waste" helburura iristen ez bagara, baina beti ere beste sistemak baino gutxiago eta zabor garbiagoarekin. Material berrien birziklapenean gehiago inbertituko balitz, agian ez lirateke beharko.

Atez ateko sistemaren kontra ari direnei ahaztu egiten zaie erraustegiek atmosferara egiten dituzten igorpenak osasunerako eta ingurumenerako oso kaltegarriak direla esatea. Erraustegiek zabortegia behar dutela ere ez dute esaten. Erretzen den hondakinen bolumena gutxitu egiten da baina ez da desagertzen eta errauts horiek ere zabortegietara eramaten dira. Kasu honetan, atez atekoan ez bezala, errauts horiek ez dira zabor garbia, elementu toxikoak izaten baitituzte. Bosgarren kontenedoreak ere zabortegi gehiago behar ditu, atez atekoak baino gutxiago birziklatzen duelako; sistema hau defendatzen dutenen artean erraustegiaren aldekoak asko daude.

Baina argudio tamalgarriena erosotasuna aipatzen duena da. Birziklatzea ez da erosoia baina obligazio bat da, beste gauza asko bezala. Autoan segurtasun uhala jartzea edo abiadura mugak errespetatzea obligazioa den bezala. Errekak kutsatzea agian erosoagoa da ondo zaintzea baino; erosotasuna argudiatuko bagenu isurketa toxikoak egiteko, inork ez luke onartuko. Sortzen dugun zaborra erantzukizunez kudeatu behar da, interes ekonomiakoak eta erosotasuna alde batera utzita.

Atez ateko sistemaren aurkako kanpaina botere politiko, ekonomiko eta mediatikoak ari dira. Erraustegia eraikitzea negozio handi bat da eta honen aurrean osasuna eta ingurumena dira gure lehentasuna.



# Erraustegirik

# ez!!



Zabor bilketa, atez-ate. Erraustegirik ez!!

## 5. Usurbilgo Ituna

Atez ateko zabor biletak suposatzen duen aurrerakuntza ikusirik, eragile sozial ezberdinek "Usurbilgo Ituna" sinatu dugu. Itun honekin, Zubietan (Donostia) egin nahi den erraustegiaren eraikuntza 6 urtez atzeratzea eskatu diogu Gipuzkoako Foru Aldundiari.

Errausketa planta hau ez da beharrezkoa, atez ateko bilketa sistema Gipuzkoa osora zabalduko balitz, zaborra ez litzateke gaur egun zabortegietara eramaten den kopuruaren %20ra iritsiko. Murrizketa honekin erraustegiaren proiektua atzera bota beharko lukete, jada ez zelako negozio errentagarria izango.

Eraiki nahi den erraustegian 400 milioi euro gastatu nahi dira. Diru hau beste arlo askotan behar da, badira nahikoa gabezia: osasun publikoan, garraio publikoan, hezkuntzan, berrikuntzan, ingurumenean, gizarte babesean,...

Gipuzkoarron bizi kalitatea modu esanguratsuan hobetu dezakegu zaborra ateratzeko modua soilik aldatuz.

Hau guztia kontuan izanda, ELAK atez atekoaren alde egin du, zabor bilketa eredurik eraginkorrena eta erraustegiaren alternatiba delako. Horregatik, bilketa eredu hau Euskal Herri osora zabaltzea eta erraustegiaren proiektua betiko bertan behera uztea exijitzen du ELAK.



# ZERO ZABOR

